

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

64.

KURYER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 12-го Августа — 1838 — Wilno. Piątek. 12-go Sierpnia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Августа.

27 Июля. Государь Императоръ въ Теплицъ, оканчиваетъ курсъ минеральныхъ водъ, послѣ чего изволилъ отпраться въ Крейтъ. Его Величество находится въ вождельномъ здравіи.

Продолженіе Журнала Путешествія Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича.

Состояніе здоровья дозволило Его Высочеству, въ послѣдніе дни пребыванія въ Ганноверъ, принять участіе въ преддѣствіяхъ, приготовленныхъ Ихъ Величествами для высокаго своего гостя.

13 (25) Июля, во дворцѣ, занимаемомъ Его Высочествомъ, былъ устроенъ спектакль. — Государь Цесаревичъ, съ Ея Величествомъ Королевою, присутствовали на ономъ, въ собраніи знатнѣйшихъ особъ Двора и высшаго общества столицы, кои при этомъ случаѣ были представлены Его Императорскому Высочеству. — Его Величество Король, чувствуя себя въ этотъ день не совершенно здоровымъ, не изволилъ быть въ спектакль.

16 (28) числа, поутру, Государь Цесаревичъ изволилъ смотреть артиллерию. Отличное сіе войско, въ составѣ двухъ баттарей, конной и пѣшей, произвело нѣсколько эволюцій съ палубою, и прошло мимо Его Высочества церемониальнымъ маршемъ, превосходнымъ образомъ. Вечеромъ данъ былъ концертъ въ одной изъ залъ дворца Herren Haus. Король и Королева присутствовали на ономъ съ небольшимъ избраннымъ обществомъ.

17 (29) числа, погода здѣсь, послѣ продолжительныхъ дождей, прояснилась: Государь Цесаревичъ воспользовался оною, выѣхавъ на прогулку верхомъ.

18 (30) Июля, наканунѣ выѣзда изъ Ганновера, Государь Цесаревичъ, въ сопровожденіи свиты Своей, ѣздилъ прощаться къ Ихъ Величествамъ, послѣ чего изволилъ быть въ придворномъ манежѣ, гдѣ показаны были Его Высочеству доведенная здѣсь до совершенства выѣздка верховыхъ лошадей и Королевскіе парадные экипажи.

Пребываніе Государя Цесаревича въ Ганноверъ заключилось баломъ, даннымъ въ покояхъ Его Высочества, на который былъ приглашенъ Дипломатическій Корпусъ, Дворъ и все высшее общество города. — Государь Цесаревичъ изволилъ участвовать въ танцахъ. Прекрасный садъ Герренгауза, славищающійся своими фонтанами, былъ отлично иллюминированъ. Балъ окончился въ двенадцатомъ часу. Государь Цесаревичъ простился здѣсь съ Ихъ Величествами.

19 (31) Июля, Государь Цесаревичъ, въ одиннадцатую часовъ утра, изволилъ выѣхать изъ Ганновера, и отправиться по тракту чрезъ Кассель, на Франкфуртъ на Майнъ.

Высочайшій Рескриптъ.

Господину Военному Министру.

Графъ Александръ Ивановичъ! Разсмотрѣвъ представленный Мнѣ при особомъ докладѣ вашемъ балансовый отчетъ о состояніи денежныхъ и веще-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 5-go Sierpnia.

Dnia 27-go. Cesarz Jego Mość, w Teplitz, kończy kurs wód mineralnych; poczem raczy udać się do Kreuth. NAJJAŚNIEJSZY PAN znajduje się w pożądanem zdrowiu.

DALSZY CIĄG DZIENNIKA PODRÓŻY JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA NASTĘPCY.

Stan zdrowia dozwolił Jego Wysokości, w ostatnich dniach pobytu w Hannoverze, przyjąć uczestnictwo w urzędowościach, przygotowanych przez Królestwo Ich Mość dla Wysokiego Gościa swojego.

Dnia 13 go (25) Lipca, w pałacu, przez Jego Wysokość zajmowanym, dane było widowisko. — Cesarzewicz Jego Mość, z Najjaśniejszą Królową Jej Mością, był obecny na niem, w zgromadzeniu znakomitszych osób Dworu i wyższego towarzystwa stolicy, które przy tej okoliczności były przedstawiane Jego Cesarskiej Wysokości. — Jego Królewska Mość, czując się w dniu tym nie zupełnie zdrowym, nie mógł być na widowisku.

Dnia 16-go (28), zrana, CESARZEWICZ Jego Mość raczył obejrzeć artylleryę. Odznaczające się to wojsko, w składzie dwóch baterij, konnej i pieszej, wykonało kilka ewolucyj ze strzelaniem, i przeciągnęło przed Jego Wysokością ceremonialnym marszem, przewybornym sposobem. Wieczorem dany był koncert w jednej z sal pałacu Herren-Haus. Królestwo Ich Mość znajdowali się na nim z niewielką liczbą wybranego towarzystwa.

Dnia 17-go (29), po długich deszczach nastąpiła pogoda: Cesarzewicz Jego Mość, korzystając z tego, użył przejażdżki konno.

Dnia 18-go (30), w wigilię wyjazdu z Hannoveru, Cesarzewicz Jego Mość, w towarzystwie Swako orszaku, jeździł na pożegnanie do Królestwa Ich Mość, poczem raczył być w manежу dworu, gdzie pokazywane były Jego Wysokości doprowadzone tu do doskonałości ujeżdżanie koni wierzchowych i Królewskie pojazdy paradne.

Pobyt Cesarzewicza Jego Mości w Hannoverze zakończony został balem, danym w pokojach Jego Wysokości, na który był zaproszony Korpus Dyplomatyczny. Dwór i całe wyższe towarzystwo miasta. — Cesarzewicz Jego Mość raczył uczestniczyć w tańcach. Piękny ogrod w Herrenhaus, słynący ze swych wodoskoków, był rzęsiście illuminowany. Bal ukończył się o północy. Cesarzewicz Jego Mość pożegnał się tu z Królestwem Ich Mość.

Dnia 19-go (31) Lipca, Cesarzewicz Jego Mość, o godzinie jedenastej z rana, raczył wyjechać z Hannoveru, i udać się traktem przez Kassel do Frankfortu nad Menem.

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

Do Pana Ministra Wojny.

Grabiо Alexandrze Iwanowiczu! Rozpatrzywszy przedstawione Mi przy osobnem przełożeniu waszém bilansowe sprawozdanie o stanie pieniężnych i mate-

ственныхъ капиталовъ четырехъ Хозяйственныхъ Департаментовъ Военнаго Министерства за 1837 годъ, Я съ особеннымъ удовольствіемъ вновь удостоверился, въ сколь удовлетворительномъ положеніи оныя нынѣ находятся, и какъ собственные денежные способы Военнаго Министерства постепенно возрастаютъ, способствуютъ къ значительному облегченію оборотовъ и самаго Министерства и казны Государственной.

Видя въ столь быстрыхъ успѣхахъ плоды неуспышной и попечительной дѣятельности, постоянно вами на хозяйственное состояніе Министерства обрацаемой, и тѣхъ благоразумныхъ мѣръ и распоряженій которыя по сей важной части, подя непосредственнымъ руководствомъ вашимъ, предприняты и столь отличнымъ образомъ выполняются, Мнѣ весьма пріятно, за принесенную симъ Государству пользу, повторительно изъявить вамъ искреннюю и совершенную признательность Мою, которую поручаю вамъ объявить, также отъ Имени Моего Членамъ Военнаго Совѣта и прочимъ сотрудникамъ вашимъ по управленію хозяйственной части Военнаго Министерства.

Пробываю навсегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАИ.

Въ Г. Теплицѣ
18 (30) Іюля 1838 года.

(Спб. В.)

Высочайшимъ Именнымъ указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 30-й день минувшаго Апрѣля, Старшій Докторъ Округовъ пахатныхъ солдатъ, Статскій Совѣтникъ *Корицкій*, Всемилостивѣе пожалованъ знакомъ Ордена Св. Анны второй степени, украшеннымъ Императорскою Короною. (Р. И.)

— Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: къ какому состоянію приписывать купцовъ и мѣщанъ, лишенныхъ по суду добраго имени, и оставлять ли ихъ въ томъ городѣ, гдѣ они имѣютъ жительство, — *миѣніемъ положила*: къ лицамъ, поименованнымъ въ 252 статьѣ Т. IX Свода Законовъ о состояніяхъ, коихъ купечеству дозволено не удостаивать въ гильдію, присоединить: во 1-хъ) купцовъ и мѣщанъ, однажды изъ гильдіи и изъ своего общества исключенныхъ приговорами купечества или общества, какого бы то ни было города, и во 2-хъ) купцовъ и мѣщанъ, лишенныхъ по суду честнаго имени. Сіе мѣніе Высочайше утверждено 7 Іюня 1838. (Оп. 14 Іюля 1838 г.)

— Въ С. Петербургскихъ газетахъ напечатанъ всеподданнѣе представленный Ея Императорскому Величеству отчетъ о дѣлахъ и суммахъ С. Петербургскаго женскаго патріотическаго общества за 1837 годъ, въ которомъ между прочимъ находимъ слѣдующее:

1837 годъ не ознаменованъ особенно важными для общества событіями. Слѣдуя принятому началу доставлять воспитывающимся въ школахъ дѣвѣцамъ вѣрный способъ къ пропитанію собственными трудами въ общепользительныхъ и необходимѣйшихъ занятіяхъ женскаго пола, Совѣтъ открылъ заведеніе для обученія ихъ мытью бѣлья, въ особенности тонкаго, уборкѣ волосъ, кройкѣ и шитью платья. Совѣтъ полагае, что введеніе сего ученія непременно принесетъ дѣвѣцамъ большую пользу въ будущемъ ихъ быту, удовлетворяя въ то же время чувствительному недостатку въ хорошихъ работницъ сего рода. Но, къ сожалѣнію, опытъ скоро показалъ чрезвычайныя затрудненія, по которымъ Совѣтъ, потерпѣвъ нѣкоторые убытки, принужденъ былъ закрыть сіе заведеніе, чтобы не вовлечь Общества въ большія издержки, безъ достиженія желаемой цѣли. Не теряя, однако жъ, сего предположенія, какъ истинно полезнаго, изъ виду, Совѣтъ полагаетъ привести оное по возможности въ исполненіе въ самыхъ школахъ, тѣмъ болѣе, что въ нѣкоторыхъ изъ нихъ дѣти уже были приготовлены къ симъ работамъ. Если сіе заведеніе осталось безъ успѣха, то Складочное Мѣсто, въ первомъ году своего существованія, представляетъ результаты благоприятнѣйшія, вполне удовлетворяющія ожиданіямъ Совѣта. Для составленія капитала Складочнаго Мѣста и на первое обзаведеніе онаго, употреблено 11,600 руб. Издѣлій продано на 41,681 р. 30 к., что составляетъ приходъ въ 53,281 р. 30 к., Изъ нихъ израсходовано 39,459 р. 11 к. и возвращено въ число 11,600 р., выданныхъ на обзаведеніе, 8,218 р., всего въ расходъ 47,677 р. 11 к. Затѣмъ въ остаткѣ къ 1-му Генваря 1838 года деньгами: 5,604 р. 19 к.; матеріалахъ и работахъ непроданныхъ на 3,454 р. 50 к. Сверхъ сего продано вещей, приносимыхъ бѣдными, на 18,209 р. 36 к., которыя всѣ имъ и выданы. Изъ сего видно, что въ теченіе тринадцати мѣсяцевъ, Складочное Мѣсто, не обременяя ни сколько кассы Общества, уплатило 8,218 руб. долгу, успѣло

рыальныхъ капиталовъ четырехъ Господарскихъ Департаментовъ Министерству Войны з року 1837-го, ze szczególnymъ zadowoleniemъ nanowo przekonałem się, w jak zadowalającymъ stanie one się teraz znajdują, i jak własne pieniężne sposoby Ministeriumъ Войны, stopniowie wzrastając, przyczyniają się do znacznego ułatwienia obrótowъ i samego Ministeriumъ i Skarbu Państwa.

Widząc w tak szybkichъ postępachъ owoce niezamordowanej i pieczołowitej czynności, statecznie przez was na gospodarski stanъ Ministeriumъ zwracanej, i tychъ rozsądnychъ środkówъ i rozporządzeń, które w ważnej części, pod bezpośredniemъ waszémъ przewodnictwemъ przedsięwzięte, i w tak odznaczający się sposobemъ wypełniane, nader Mi jest przyjemnie, za przyniesioną przez to Państwu korzyść, powtórnie oświadczyć wamъ serdeczną i zupełną Moję wdzięczność, którą zalecamъ wamъ oświadczyć, także w Mojemъ Imieniu Członkómъ Rady Wojskowej i dalszymъ waszymъ współpracownikomъ w Zarządzie gospodarską częścią Ministeriumъ Войны.

Zostaję ku wamъ na zawsze przychylnymъ.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

W m. Teplitz.
18-go (30) Lipca 1838 roku.

NIKOŁAJ.
(P.P.)

Przez Najwyższy Imienny Ukaz, do Kapituły Rosyjskichъ CESARSKICHъ i KRÓLEWSKICHъ Orderowъ, w dniu 30-m zeszłego Kwietnia, Starszy Doktorъ Okręgowъ żołnierzy rolników, Radzca Stanu *Korycki*, Najtąskawiej udarowany znakiemъ Orderu Sв. Anny drugiego stopnia, Cesarzką Koroną ozdobionymъ. (R. In.)

— Rada Państwa, na Departamencie Prawъ i na Powszechnémъ Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszychъ trzechъ Departamentowъ Rządzącego Senatu w rzeczy zapytania: do jakiego stanu zapisywać kupcówъ i mieszczanъ, pozbawionychъ sądemъ dobrego imienia, i czy zostawować ichъ w témъ mieście, gdzie oni mają przebywanie, — *przez opinią postanowiła*: do osób, wyrażonychъ w 252-m artykule T. IX Połączenia Prawъ o stanachъ, których kupcomъ дозволено nie przyjmować do gildy, przyłączyć: 1) kupcówъ i mieszczanъ, raz z gildy i ze swej gminy wykreślonychъ przez wyroki kupiectwa albo gminy, jakiegokolwiekъ miasta, i 2) kupcówъ i mieszczanъ, pozbawionychъ sądemъ uczciwego imienia. Opinia ta Najwyżej została utwierdzoną 7 Czerwca 1838 roku. (Opb. 14-go Lipca 1838 r.)

— Dzienniki Petersburskie ogłosiły złożone JEJ CESARSKIEJ Mości zdanie sprawy z czynności i kapitałów Towarzystwa Patryotycznego żeńskiego w Petersburgu, z r. 1837. Pomiędzy innemi czytamy w niem, co następuje:

Rok 1837 nie odznaczył się żadnymъ szczególnie ważnymъ dla towarzystwa wypadkiem. Trzymając się przyjętej zasady następczania, uczącymъ się w szkołachъ dziewczętomъ sposobu przyzwoitego utrzymania się z własnej pracy, przez zatrudnienia kobiece, pożyteczne i najkonieczniejsze, Rada Towarzystwa otworzyła zakład do uczenia tychże dziewczątъ prania bielizny, zwłaszcza cienkiej, ubierania głowy, tudzież kroju i szycia sukien. Zdawało się, że zaprowadzenie tej nauki będzie niezawodnie z wielkimъ dla dziewczątъ pożytkiemъ na przyszłość, a razem, że zaradzi wielkiemu niedostatkowi dobrychъ w tymъ względzie robotnic. Atoli, z żalemъ wyznać trzeba, że doświadczenie wkrótce przekonało o nadzwyczajnychъ trudnościachъ, dla których Rada, poniosłszy niejakiе straty, zmuszoną była zamknąć takowy zakład, aby nie urazić Towarzystwa na wielkie koszta, bez dopięcia zamierzonego celu. Nie opuszczając wszakże tego zamiaru, Rada spodziewa się przywieść go, ile możliwości, do skutku w samychże szkołachъ, tymъ bardziej, że w niektórychъ z nichъ, dzieci były już usposobione do podobnychъ robót. Jeśli się takowy zakład nie powiodł, za to sklepъ ubogichъ, w pierwszymъ roku swego istnienia, okazuje rezultat najpożądany, zupełnie odpowiadający oczekiwaniomъ Rady. Na złożenie kapitału sklepu ubogichъ i na pierwsze jego uposażenie, wyłożono 11,600 r. ass. Wyrobówъ sprzedano za 41,681 r. as. 30 kop., co czyni w przychodzie 53,281 r. ass. 30 kop. Z tychъ wydano 39,459 r. ass. 11 kop. i zwrócono na rachunekъ 11,600 rub. assygn., wydanychъ na założenie sklepu, 8,218 r.; ogółemъ dochódъ wynosił 47,677 rub. 11 kop. Pozostało zatemъ do 1-go Stycznia 1838 r. w gotowiznie: 5,604 r. 19 k., a w materyachъ i wyrobachъ niesprzedanychъ na 3,454 rub. 50 kop. Prócz tego, sprzedano rzeczy, przyniesionychъ przez ubogichъ, za 18,209 r. 36 kop., które imъ w całkowitości wydano. Azatemъ w ciągu trzynastu miesięcy, sklepъ ubogichъ, nie obarczając zgoła kassy Towarzystwa, spłacił 8,218 r. ass. długu, potrafiłъ zebrać własny kapitał i dostarczyłъ ubogimъ przeszło 18,000 r. as. Można się spodzie

пріобрѣсти собственный капиталъ и доставило бѣднѣе болѣе 18 т. р. Можно надѣяться, что Складочное Мѣсто уже въ семь году уплатитъ остальной долгъ 3,332 р., и будетъ въ состояніи дѣйствовать для пользы Общества и бѣдныхъ собственнымъ своимъ капиталомъ. — Концертъ, данный любителями музыки, какъ въ прежнихъ годахъ, такъ и въ 1837 году, доставилъ значительный доходъ, простирающийся до 18,040 р. Изъ сей суммы къ капиталу Общества отчислены 5,000 р., и на счетъ остальныхъ денегъ приняты двѣ пансіонерки и прикрыты текущіе расходы. Советъ изыскалъ еще новый источникъ доходовъ Высочайше одобреннымъ установленіемъ штрафа съ Членовъ, въ случаѣ неприсутствования въ засѣданіяхъ. На счетъ сихъ штрафныхъ денегъ уже воспитывается одна пансіонерка. Советъ состоялъ въ 1837 году изъ Предсѣдательницы, 11-ти Дѣйствительныхъ Членовъ и 11-ти Помощницъ. Члены Совета, нѣсколько разъ обозрѣвая школы, находили въ оныхъ порядокъ и чистоту, и вообще со стороны надзирательницъ стремленіе къ благой цѣли, со стороны воспитанницъ прилежаніе и хорошее нравственное поведеніе. Благодаря Всевышняго, дѣти и во время сильной стужи не были подвержены болѣзнямъ. Изъ школы выпущено: пансіонерокъ Ея Императорскаго Величества 5, Ихъ Императорскихъ Высочествъ 2, Общества 3, частныхъ особъ 3, воспитанницъ 26, всего 39 дѣвицъ, 10 болѣе нежели въ 1836 году. Имъ выдано въ единовременное награжденіе 3,500 руб., — 1,650 р. болѣе нежели въ 1836 году. Въ школы приняты новыя пансіонерки: Ея Императорскаго Величества 1; Ея Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Николаевича 1; Общества 8; частныхъ особъ 2; всего пансіонерокъ 12. Нынѣ находятся въ школахъ 99 пансіонерокъ и 240 воспитанницъ, — всего 339 дѣвицъ. Капиталъ Общества, увеличившійся взносомъ изъ концертныхъ денегъ въ банкъ пяти тысячъ рублей, составляетъ въ 1838 году въ билетахъ 120,000 р., наличными деньгами 6,098 р. 66 к. (О.Г.Ц.П.)

Варшава, 27-го Іюля.

Его Величество Государь Императоръ, по заслуженному Г-на Намѣстника Царства Польскаго, Всемилостивѣе соизволилъ пожаловать въ 27 день Іюня (9-го Іюля) Кавалерами: Ордена Св. Анны: 1-го класса съ Императорскою Короною: Члена Государственного Совета, Государственного Советника *Выгеховскаго*, Президента Польскаго Банка, Статсъ-Советника *Любовицкаго* и Мазовецкаго Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительнаго Статскаго Советника Графа *Потоцкаго*; 1-го класса безъ Короны: Членовъ Государственного Совета: *Фальца* и Государственного Советника *Шлявскаго* и Члена Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Свиты Его Императорскаго Величества Генераль-Маіора *Окунева*. 2-го класса съ Императорскою Короною: Правителя собственной Канцеляріи Главнаго Директора Финансовъ, Коллежскаго Советника *Лохтина*. 2-го класса безъ Короны: Референдарія Государственного Совета *Тикѣля*, Секретаря Инструкціонной и Эмеритальной Коммиссіи *Зблинскаго*, Чиновниковъ для порученій при Намѣстникѣ, Надворныхъ Советниковъ: *Энгельгардта*, и Барона *Засса*, исправляющаго должность Начальника Секціи въ отдѣленіи промышленности и торговли, Генеральнаго Инспектора Путей Сообщенія, Маіора *Шуппе*, Начальника Секціи въ томъ же отдѣленіи *Венцеля*, Коммиссара Администраціоннаго отдѣленія въ Сандомирскомъ Губернскомъ Правленіи *Ватсона*, Коммиссара Стопницкаго обвода *Каргевскаго*, Предсѣдателя Генеральной Дирекціи Страховаго огня общества, Чрезвычайнаго Статсъ-Референдарія *Чемпинскаго*, исправляющаго должность Генеральнаго Коммиссара Варшавской Исполнительной Полиціи, Корпуса Жандармовъ Полковника *Пужало-Цивинскаго*, Начальника Варшавской Пожарной команды, отставнаго Подполковника *Робоша*, Начальника отдѣленія Государственныхъ Имуществъ и лѣсовъ *Солецкаго*, Начальника Бухгалтеріи по отдѣленію Казначейства *Болрскаго*, полномочнаго Коммиссара по принятію отъ Австрійскаго Правительства соли въ Краковѣ, Статсъ-Референдарія *Ягельскаго*, Генеральнаго Секретаря Коммиссіи Финансовъ *Цвѣхановскаго*, бывшаго Помощника Директора отдѣленія Имуществъ Коммиссіи Финансовъ, Статскаго Советника *Вернацкаго*, Члена Правительственной Коммиссіи Юстиціи *Висперскаго*, Судей Высшей Палаты Суда: *Лубенскаго*, *Квятковскаго* и *Лысинскаго*, и Краковскаго Камеральнаго Каноника Ксендза Графа *Фаддея Лубенскаго*. 3-го класса: Архиваріуса и канцелярія Канцеляріи Государственного Совета *Дом-*

вагъ, że sklep ubogich już w tym roku spłaci resztę długu 3,382 r. i będzie w stanie działać z korzyścią Towarzystwa i ubogich własnym kapitałem. Koncert dany przez amatorów muzyki, jak w latach dawniejszych, tak i w r. 1837, przyniósł znaczny dochód, czyniący do 18,040 rub. assygn. Z tej summy odłożono do kapitału Towarzystwa 5,000 rub., a na rachunek reszty przyjęto dwie pensyonarki i pokryło rozchody potoczne. — Rada obmyśliła jeszcze nowe źródło dochodów przez ustanowienie, Najwyżej zatwierdzone, kary pieniężnej na Członków, w razie nieobecności na posiedzeniach. Z tego funduszu wychowuje się już jedna pensyonarka. Do składu Rady wchodziły w r. 1837: Prezydująca, 11 rzeczywistych Członków i 11 Pomocnic. — Członkowie Rady po kilkakroć zwiedzając szkoły, znajdowali w nich porządek i czystość, i w ogólności ze strony instytucji dążenie do błogiego celu, a ze strony wychowawców pilność i dobre prowadzenie się moralne. Dzięki Najwyższemu, dzieci, w czasie nawet ostrości zimy, nie podlegały chorobom. — Ze szkół wyszło: pensyonarek Jej Cesarskiej Mości 5; pensyonarek Ich Cesarskich Wysockości, 2; pensyonarek Towarzystwa 3; pensyonarek osób prywatnych 3; wychowawiec 26; w ogóle 39 panien: o 10 więcej jak w r. 1836. Tymże wydano w nagrodzie na raz, 3,500 r. as.; 1,650 rub. więcej, niżeli w roku ostatniem. Do szkół przyjęto nowych pensyonarek: Jej Cesarskiej Mości 1; Jego Cesarskiej Wysockości Wielkiego Xięcia Konstantego 1; Towarzystwa 3; osób prywatnych 2; — ogółem pensyonarek 12. — Obecnie znajduje się w szkołach 99 pensyonarek i 240 wychowawiec, — w ogóle 339 panien. — Kapitał Towarzystwa, zwiększony wniesieniem do banku 5,000 r. ass., z summy, jaka wpłynęła z koncertu, wynosi na rok bieżący 120,000 r. as. w biletach i 6,098 r. ass. 66 kop. w gotowiznie. (G.R.K.P.)

Warszawa, 27-go Lipca.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL, w skutek przedstawienia Namiestnika Królestwa, raczył Najłaskawiej mianować dnia 27 Czerwca (9-go Lipca) Kawalerami Orderu Św. Anny: klasy 1-iej z Koroną: Członka Rady Stanu, Radcę Stanu *Wyczechowskiego*; Prezesa Banku Polskiego, Radcę Stanu *Lubowidzkiego*; i Gubernatora Cywilnego Gubernii Mazowieckiej, Rzeczywistego Radcę Stanu Hr. *Potockiego*. Klasy 1-iej bez korony: Członków Rady Stanu: *Faltza*, i Radcę Stanu *Szaniawskiego*; oraz Członka Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, z Orszaku Jego Cesarskiej Królewskiej Mości Jenerała-Majora *Okuniewa*. Klasy 2-iej z koroną: Dyrektora Kancellaryi Przybocznej Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, Radcę Kollegialnego *Zochtina*. Klasy 2-iej bez korony: Referendarza Stanu *Tykla*; Sekretarza Kommissyi Instrukcyjnej i Emerytalnej *Zielińskiego*; Urzędników do szczególnych poruczeń przy Namiestniku Królestwa, Radców: Nadwornych *Engelhardta* i Barona *Zassa*; p. o. Naczelnika Sekcyi w Wydziale przemysłu i handlu, Inspektora Jeneralnego dróg, Majora *Schuppe*, Naczelnika Sekcyi w tymże Wydziale *Wencla*; Kommissarza Wydziału Administracyjnego w Rządzie Gubernii Sandomierskiej *Watsona*; Kommissarza Obwodu Stopnickiego *Karczewskiego*; Prezesa Dyrekcyi Jlanej Towarzystwa Ogniowego, Referendarza Stanu Nadzwyczajnego *Czempiniego*; p. o. Jeneralnego Kommissarza Policyi Wykonawczej Miasta Warszawy, Półkownika z korpusu Żandarmów *Puchała-Cywińskiego*; Naczelnika Straży Ogniowej dymisjonowanego Podpółkownika *Robusza*; Naczelnika Wydziału dóbr i lasów Rządowych *Soleckiego*; Naczelnika Sekcyi Buchalteryj w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu *Bojarskiego*; Kommissarza Pełnomocnego Rządu do odbioru soli w Krakowie, Referendarza Stanu *Jagielskiego*; Sekretarza Jeneralnego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu *Ciechanowskiego*; byłego Pomocnika Dyrektora Wydziału dóbr w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu Radcę Stanu *Biernackiego*; Członka Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości *Wysiekińskiego*; Sędziów Najwyższej Instancyi: *Lubińskiego*, *Kwiatkowskiego* i *Lysińskiego*; Prałata Katedralnego Krakowskiego Xiędza *Tadeusza Hr. Lubińskiego*. Klasy 3-iej: Archiwistę i Kassyerę Kancellaryi Rady Stanu *Dąbrowskiego*, Naczelnika Sekcyi Kontrolli i Rachunkowości w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego *Solnickiego*; Kommissarza Obwodu Siedleckiego *Hincza*; Sekretarza Jlanej Rządu Gubernii Kaliskiej *Przedpeńskiego*; Kassyera Głównego Nadwornego Pocztamtu Warszawskiego *Dratza*, Pogran-

броскаго, Начальника Секціи Контрольной и Счетной экспедиціи Правительственной Комиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія *Сольницкаго*, Комиссара Съдецкаго обвода *Гинци*, Генеральнаго Секретаря Калининскаго Губернскаго Правленія *Пржедвельскаго*, Кассира Главнаго Надворнаго Варшавскаго Почтамта *Драца*, пограничнаго Почтмейстера въ Зальсьи Титулярнаго Советника *Радольскаго*, Секретаря Вице-Президента Г. Варшавы, 9-го класса *Максіановича*, Начальника Канцеляріи Варшавской Полиціи *Пашковскаго*, Начальника Канцеляріи Конторы частныхъ служителей *Сикорскаго*, Циркулянаго Комиссара Варшавской Полиціи *Струкова*, Начальника отдѣленія по отдѣленію Государственныхъ Имуществъ и лѣсовъ *Мазараки*, Начальниковъ отдѣленій по отдѣленію Казначейства: *Кулаковскаго* и *Янишевскаго*, Генеральнаго Интенданта по отдѣленію нескладныхъ доходовъ *Корытовскаго*, Начальника Контрольнаго отдѣленія Главной Счетной Палаты *Гроховскаго*, Архивариуса Правительственной Комиссіи Юстиціи *Кноффа*, Члена Медицинскаго Совета, Доктора *Войде*, и Ректора Института глухонемыхъ, Ксендза Иосафата *Щисельскаго*. (О.Г.Ц.И.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.
Теплицъ, 28 Іюля.

Его Величество Государь Императоръ Всероссийскій посѣтилъ два раза великолѣпный памятникъ подъ Кульмомъ, сооруженный Императоромъ Австрійскимъ въ честь храбрыхъ Русскихъ воиновъ, тамъ убитыхъ. Въ послѣдній разъ, Его Императорское Величество былъ тамъ вмѣстѣ съ Августѣйшею сестрою Своею, супругою Наслѣдника Нидерландскаго, и сопровождалъ, кромѣ значительнаго подарка, пожаловать Орденъ Св. Анны 4 степени Австрійскому инвалиду, некогда участвовавшему въ сей битвѣ, а нынѣ назначенному для стражи при семъ памятникѣ.

— Князь Метернихъ выѣхалъ отсюда 23 с. м. въ замокъ Кенигсвартъ.

— Число прибывшихъ на здѣшнія воды простиралось 23 с. м. до 1737 семействъ, или 3089 человекъ, въ числѣ коихъ находятся также Россійско-Императорскіе Посланники: при Дрезденскомъ дворцѣ, Г. Шредеръ, при Берлинскомъ, Г. Рибопьеръ, и Оберъ-Церемоніймейстеръ Графъ Воронцовъ-Дашковъ, изъ С. Петербурга. (О.Г.Ц.И.)

Г Е Р М А Н І Я.
Висбаденъ, 5-го Августа.

Сегодня, въ половинѣ втораго, прибылъ сюда Его Императорское Высочество Наслѣдникъ Всероссийскаго Престола и немедленно отправился во дворецъ въ Биберихъ. Отсюда отправлена въ Биберихъ часть здѣшняго гарнизона для церемоніальной встрѣчи Высокаго Посѣтителя.

Јена, 3-го Августа.

Въ Герцогствѣ Мейнингенскомъ съ дѣятельностію трудятся надъ окончаніемъ дороги, ведущей въ Наумбургъ, средоточіе Саксонской торговли. Надъ Садою вымерзли всѣ сливные деревья; виноградныя лозы также пострадали. На высотахъ горъ, называемыхъ Тюрингенскимъ лѣсомъ, выпала большіе снѣга особенно же въ Шнекупфъ, гдѣ нѣсколько провѣжихъ засыпало обвалами. (О.Г.Ц.И.)

Ф Р А Н Ц І Я.
Парижъ, 3-го Августа.

Кассационный Судъ опредѣлялъ, что какъ въ изблженіи чиновниковъ по поводу преступленій по должности, такъ равно и въ обвиненіяхъ противу духовенства, за словесные проступки во время службы, непременно долженъ прежде рѣшать Государственный Советъ, должны ли они быть подвергаемы законной ответственности.

— Статуя Клебера (убитаго въ Египтѣ) привезена уже изъ Парижа въ Страсбургъ.

— Въ Судъ Смирительной Полиціи представленъ человекъ обвиненный въ плутовствѣ, такъ какъ онъ на публичномъ рынкѣ рассказывалъ легковѣрной черни, что Императоръ Наполеонъ не умеръ, но напротивъ совершенно здоровъ, находится во Франціи, и даже въ самой столицѣ, гдѣ живетъ теперь секретно, но скоро наступитъ время, когда онъ появится. Судъ обвиненнаго оправдалъ, поелику оказалось, что онъ ни у кого не выманивалъ денегъ и не требовалъ ихъ, но принималъ только то, что получалъ отъ добродѣтельныхъ дателей. Нѣсколько изъ пригласенныхъ свидѣтелей показали: „неспоримо, что мы давали ему деньги, но давали добровольно, ибо и мы увѣрены, что Императоръ живетъ еще и возвратитъ. Столь великій человекъ не умираетъ.“ Уче-

znego Poczmistrza w Zalesiu, Radcę Honorowego *Radomickiego*; Sekretarza Vice-Prezydenta Miasta Warszawy *Maxyanowicza*; Naczelnika Wydziału Policji *Paszowskiego*; Naczelnika Biura Kontrolli Służących *Sikorskiego*; Cyркутового Kommissarza Policji Miasta Warszawy *Strukowa*; Naczelnika Wydziału w Dyrekcji dóbr i lasów Rządowych *Mazarakiego*; Kontrolera Jlnego Kasa i Rachunkowości *Kulakowskiego*; Naczelnika Sekcyi wyplat *Janiszowskiego*; Generalnego Intendanta Skarbu *Korytowskiego*; Naczelnika Wydziału Kontrolli Najwyższej Izby Obrachunkowej *Grochowskiego*; Archiwistę Kommissji Rządowej Sprawiedliwości *Knoffa*; Członka Rady lekarskiej, Doktora *Wojde*; i Rektora Instytutu Głuchoniemych, Xiędza *Józefata Szczygielskiego*. (G.R.K.P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.
Cieplice, 28 Lipca.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski, zwiedziwszy podwukroć wspaniały pomnik pod Kulmem, wystawiony przez Cesarza Austryackiego, na pamiątkę walecznych Rossyan tamże poległych, a ostatnim razem w towarzystwie Swej Dostojnej Siostry, Królewiczowej Następczyni Niderlandzkiej, raczył, prócz znacznego daru, ozdobić orderem S. Anny 4 tej klasy, inwalida austryackiego, niegdyś mającego w tej bitwie udział, a teraz przeznaczonemu do straży pomienionego pomnika.

— Xiążę Metternich wyjechał ztąd 23 b. m., do zamku Königs wart.

— Liczba przybyłych gości dla używania wód tutejszych, wynosiła do 23 b. m., 1737 rodzin, czyli 3,089 osób: pomiędzy temi znajdują się także Cesarzsko-Rossyjscy posłowie: przy dworze Drezdeńskim P. Schröder, przy Berlińskim, P. Ribesupierre i Wielki-Mistrz obrzędów Hrabia Woronców-Daszkow z Petersburga. (G.R.K.P.)

N I E M C Y.
Wiesbaden, 5 Sierpnia.

Dziś o pół do drugiej przybył tu CESARZEWICZ NASTĘPCA Tronu Rossyjskiego, i natychmiast udał się do Xiążęcего zamku w Bieberich. Postano ztąd część osady z muzyką do Bieberich, aby ją rozłożyć w paradzie podczas przyjazdu Dostojnego Gościa.

Јена, 3 Sierpnia.

Pracują pilnie w Xięztwie Meiningen nad dokonaniem gościńca, wiodącego do Naumburga, tego środkowego punktu handlu Saskiego. Nad Sałą wymarły wszystkie śliwy i winnice zostały uszkodzone. Na wyżynach gór, zwanych lasem turyngskim, śnieg spadł obficie; w wielu okolicach, a szczególnie przy Schneekoppe kilkunastu podróżnych było zasypanych. (G.R.K.P.)

F R A N C Y A.
Paryż, dnia 3 Sierpnia.

Sąd kassacyjny wyrzekł, że, jak w zaskarżeniach urzędników z powodu przekroczeń w urzędzie, tak podobnie i w zaskarżeniach przeciwko duchownym za wystąpienia w czasie pełnionych obowiązków, koniecznie rada stanu piérwiej decydować powinna, czy mogą być do odpowiedzialności sądowej pociągani.

— Posąg Klebera (który zginął w Egipcie), został już sprowadzony z Paryża do Strażburga.

— Przed sądem policji poprawczej stawiono człowieka oskarżonego o oszustwo, ponieważ na targu publicznym opowiadał łatwowiernemu tłumowi, że Cesarz Napoleon nie umarł, ale i owszem znajduje się w dobrem zdrowiu we Francji, a nawet w samej stolicy, gdzie żyje teraz w ukryciu, ale przyjdzie niebawmie czas, że się pojawi. Sąd uznał oskarżonego niewinnym, ponieważ pokazało się, że na nikim pieniędzy nie wyłudzał, ani wymuszał, ale odbierał to tylko, co mu dobrowolnie dawano. Kilkunastu z powołanych świadków powiedziało: „Prawda, że dawaliśmy mu pieniądze; ale dawaliśmy je z dobrej chęci; bo i nasze przekonanie mówi nam, że Cesarz żyje jeszcze i powróci. Człowiek tak wielki nie umiera.“ Może to służyć za skazówkę uczonym, jakim sposobem powstały powieści

лымъ можетъ это служить доказательствомъ, какимъ образомъ составились повѣсти среднихъ вѣковъ, какъ образовался аллегорическій языкъ поэзии въ устахъ народа, и какимъ образомъ мѣсто истины заняли поэтическія мечты.

— При раскопаніяхъ сдѣланныхъ во время починки Кафедральной церкви въ Руэнъ, производящейся подъ руководствомъ извѣстнаго испытателя древностей Г-на Девиль, открыты на дняхъ въ хорѣ близъ ступеней ведущихъ къ главному алтарю, сундукъ поставленный тамъ за 539 лѣтъ, съ сердцемъ Короля Ричарда названнаго Львиное-Сердце. Въ немъ найдено телько извѣтшавшее полотно а на самомъ днѣ, красный кусокъ какого то превращеннаго въ рогъ вещества. Кажется, что въ гробницѣ сей дѣлавы уже обыскъ, ибо не найдено золотого ящика, о которомъ упоминаютъ въ хроникахъ. Найдена также и статуя Ричарда, но безъ рукъ и съ поврежденнымъ нѣскольکو лицемъ. Въ ногахъ у нея покоятся левъ отличной работы. (G. C.)

4-го Августа.

Маршалъ Сультъ третьяго дня представлялся Королевы и Принцессѣ Аделаидѣ.

— На мѣсто покойнаго Князя Талейрана, въ члены Академіи надписей избранъ Г. Гарсенъ де Тасси, Профессоръ Индостанскаго языка въ училищѣ живыхъ Восточныхъ языковъ.

— 1-го с. м. Герцогъ Дюра умеръ въ Версалѣ отъ апоплексическаго удара.

— 28 пр. м. пополудни, Герцогъ Немурскій прибылъ въ лагерь подъ Луневилемъ. Войска разставлено было вдоль по дорогѣ, ведущей изъ Шаржа. Воздвигнуты были триумфальныя ворота, при которыхъ стояла въ строю національная гвардія. Толпы народа изъ соседственныхъ городовъ и окрестностей встрѣтили Герцога радостными восклицаніями. Префектъ Департамента, Бургомистръ города и другіе чиновники, произвели рѣчи. За обѣдомъ Герцогъ разговаривалъ о предметахъ относящихся до управленія войсками, о земледѣліи, промышленности, учебныхъ заведеніяхъ и о постройкѣ дорогъ въ этой провинціи. На другой день Герцогъ дѣлалъ смотръ Наредной гвардіи и ливійнымъ полкамъ.

— Въ Тулонскомъ арсеналѣ снова былъ пожаръ, послѣдствія котораго могли бы быть ужасны. Пожаръ начался въ кузницѣ, тлѣлся цѣлую ночь и только на другой день замѣтили его и потушили. (O.R.K.P.)

Англія.

Лондонъ, 3-го Августа.

Въ то время, какъ въкоторыя усматриваютъ политическую причину въ радушномъ принятіи какимъ пользовался Маршалъ Сультъ, и изъ сего заключаютъ, что Англія теперь болѣе, нежели когда либо, имѣетъ сильнѣйшія причины искать съ Франціею тѣсной связи; другіе почитаютъ подобный предразсудокъ настоящею ошибкою и думаютъ, что народъ привѣтствуетъ Маршала только какъ стараго знакомаго, о которомъ въ продолженіи почти 30 лѣтъ такъ часто упоминали какъ о Велингтонѣ, что кромѣ того онъ въ немъ видитъ и почитаетъ человека, который самому себя одолженъ своимъ величіемъ, начиная съ низшаго чина въ военной службѣ до самаго высшаго, котораго теперь достигнулъ, что наконецъ почитаетъ въ немъ вѣрнаго подданнаго своего отечества и почитаетъ для себя лестнымъ, что противникъ побѣжденный Велингтономъ праблѣдъ какъ гость въ Англію.

— *Asiatic Journal* увѣдомляетъ: „По слухамъ послѣднимъ въ Остѣ-Индіи, морская экспедиція отправленная недавно изъ Бомбей въ Персидскій заливъ, имѣетъ порученіе занять островъ Каракъ. Островъ сей лежитъ неподалеку залива, имѣетъ 5 англ. миль въ длину, 2 мили ширины и не болѣе 60 миль отстоятъ отъ Бушира. Выгоды, какія представляетъ островъ сей какъ приставъ, были поводомъ, что на счетъ владѣнія онымъ возникали споры между Голландцами, Французами и Англичанами. Занятіе оного при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, было бы неприятельскимъ дѣйствіемъ, могущимъ только оправдаться чрезвычайною необходимостію. Говорятъ, что Г-въ Макнейль, Англійскій уполномоченный при Персидскомъ Шахѣ, оставилъ уже сего послѣдняго. Князь Камранскій, владѣтель Герата, находящійся въ ленивомъ отношеніи къ Персіи, происходитъ отъ древней Королевской Фамиліи Кабульскаго края. Гератъ лежитъ почти на 400 англ. миль разстоянія отъ Кабула; изъ Кабула въ Атокъ по Индѣ 200 миль а оттуа 230 миль въ Лагору, отстоящую только на 380 миль отъ Дельги. (G. C.)

— Въ Журналѣ *Morning-Post* помѣщено обширное разсужденіе о Голандско-Белгійскихъ дѣлахъ и о разныхъ несогласныхъ между собою свѣдѣніяхъ,

вѣковъ среднихъ, какимъ способомъ вышатакала сія аллегорическая мowa поэзии въ устахъ люду, и какимъ способомъ мѣсце правды, заняты поэтическія фикцые.

— При odkopywaniach, przedsięwziętychъ podczas reparaacyi kościoła katedralnego w Rouen, odbywającej się pod kierunkiemъ znанego badacza starożytności Pana Deville, odkryto temi dniami w chórze niedaleko stopni idącychъ do wielkiego ołtarza, skrzynkę złożoną tam przedъ 539 laty, z sercemъ Króla Richarda Lwie-serce zwanego. Wewnątrz teje nie znalazł no nic więcej jak tylko zbutwiałe płótno, a na samymъ spodzie, czerwony kawałekъ jakiejśъ rogowej substancji. Zdaje się, że robiono już w tymъ grobie poszukiwania, nie było bowiem złotej puszkі, o której wspominają kroniki. Znalezione także i nogi Richarda, ale bezъ rąkъ i z twarzą nieco uszkodzoną. U jego nógъ, spoczywa lew przedlicznej roboty. (G. C.)

4-го Sierpnia.

Маршалъ Soult składał przedwczora swoje uszanowanie Królowej i Xięzniczce Adelaidzie.

— W akademii napisówъ wybrano członkiem, w miejsce zmarłego Xięcia Talleyranda, P. Garcin de Tassy, Professora języka hindostańskiego w szkole żyjącychъ językówъ wschodnichъ.

— W dniu 1 b. m. umarł w Wersalu z apoplexyi Xiążę Duras.

— Xiążę Némours przybył dnia 28 z. m. w południe, do obozu pod Luneville. Wojska były rozstawione wzdłużъ gościńca i wiodącego z Paryża; wystawiono bramę tryumfalną, przy której stała szeregami gwardya narodowa. Tłumy ludu z miasta i okolic sąsiednichъ przywitały Xięcia okrzykami radośnemi. Prefekt departamentu, burmistrzъ miasta i inni urzędnicy miejscowi, mieli do Xięcia mowy. Przy obiedzie rozmawiałъ Xiążę o przedmiotachъ zarządu wojska, rolnictwie, przemysle, zakładachъ naukowych i budowie gościńcówъ w tej prowincyi. W dniu następnymъ odbyłъ Xiążę świetny przeglądъ gwardyi narodowej i wojska liniowego.

— W arsenale tulońskimъ znowu wybuchnąłъ pożar, który mógłby być zrzucić okropne skutki. Zająło się w kuźni; ogień tlałъ przezъ noc całą i dopiero nazajutrzъ zostałъ spostrzeżony i przytłumiony. (G.R.K.P.)

ANGLIA.

Londyn, dnia 3-go Sierpnia.

Podczas, kiedy niektóre osoby upatrują przyczynę polityczną w uprzejmymъ przyjęciu, jakiego Marszałekъ Soult doznawał, i wnioskują ztąd, że Anglia ma więcej, niżъ kiedykolwiek, silniejsze powody szukać ścisłego, z Francją przymierza; inni uważają podobne przypuszczenie za błądъ oczywisty i są tego mniemania; że lud wita w Marszałku nie więcej, jak tylko dawnego znajomego, o którymъ przezъ latъ 30 prawie takъ często, jak o Wellingtonie wspomiano, że prócz tego widzi onъ w nimъ i uwielbia człowieka, który sobie samemu winienъ swoje wyniesienie, poczynając od najniższego stopnia w wojsku, aż do najwyższego, jaki teraz piastuje; że naręcznie szanuje w nimъ wiernego sługę swego kraju, i że nakoniecъ uważa to za czynъ pochwalebny dla siebie, iż przeciwnik, pokonany przezъ Wellingtona, przybyłъ jako gość do Anglii.

— *Asiatic Journal* donosi: „Wedługъ pogłosek, jakie w Indyachъ Wschodnichъ obiegają, wyprawa morska, wysłana niedawno z Bombay na zatokę Perską, ma mieć polecenie, aby zajęła wyspę Karak. Leży ona blisko rzeczonyj zatoki, ma 5 mil angielskichъ długości 2 mile szerokości, i nie jestъ więcej nadъ 60 mil od Buschir odległa. Korzyści, jakie ta wyspa przedstawia jako stanowisko, były powodem, że o jej posiadanie wiodli spórъ Holendrzy, Francuzi i Anglicy. Jej zajęcie w okolicznościachъ terażniejszychъ, byłoby czynemъ nieprzyjacielstwa, jedynie nadzwyczajną koniecznością usprawiedliwić się mogącymъ. Mówią, że Pan Ma neil, Reprezentantъ Angielski przy Szachu Perskimъ, opuściłъ jużъ tegożъ Xiążę Kamran, władca Heratu, będący lennymъ względemъ Persyi, pochodzi z dawniej rodziny Królewskiej kraju Kabul. Herat od Kabul, jestъ w prostej linii blisko 400 mil angielskichъ oddalony; z Kabul do Attok nad Indusem, jestъ mil 200, a ztamtądъ 230 mil do Lahory, będącego jużъ tylko 380 mil od Delhi odległymъ.

— *Morning-Post* zawiera obszerniejsze rozmowienie o sprawie holendersko-belgійskiej i rozmaitychъ, z sobą sprzecznychъ doniesieniachъ dziennikówъ niderlandz-

помѣщенныхъ въ журналахъ Нидерландскихъ и Бельгійскихъ. Въ упомянутомъ журналѣ полагаютъ, что о семь дѣлъ нельзя имѣть никакихъ вѣрныхъ свѣдѣній, по той причинѣ, что уполномоченные дворы, хранять строгое о семъ молчаніе, и что, кажется, самыя совѣщанія тогда только будутъ производиться съ дѣятельностію, когда обѣ главныя стороны согласятся въ цѣли и намѣреніяхъ, чего, до сего времени, между ними не было: Впрочемъ съ первымъ общимъ засѣданіемъ окажется ясно, что затрудненія, или уже устранены, или въ скоромъ времени устранены будутъ. Что же кажется до разнесшихся слуховъ, будто бы одна изъ договаривающихся сторонъ угрозами вынуждена была принять добавочныя условія, журналъ *Morning-Post* увѣряетъ, что слухи сіи неосновательны.

— Канцлеръ Казначейства обнаружилъ предположеніе о снятіи пошлины съ привозимаго олова.

— На сихъ дняхъ прибылъ сюда, для свиданія съ Королевою, Князь Гогенлоэ и Герцогъ Ольденбургскій съ супругою. Говорятъ, что Король Бельгійскій отсрочитъ поѣздку свою въ Англію, до времени закрытія засѣданій Парламента.

— Чрезвычайные Посланники: Россійскій, Графъ Строгановъ и Шведскій, Графъ Левенгельмъ, выехали отсюда, во вторникъ, въ Парижъ. Вчера, тудаже отправился чрезвычайный Португальскій Посланникъ, Герцогъ Палмелла съ своею супругою, и будетъ тамъ, предъ возвращеніемъ своимъ въ отечество, праздновать свадьбу дочери своей съ богатымъ дворяниномъ.

— Въ Журналъ *Morning-Post* пишутъ, что Маркизь Clanciarde будетъ наименованъ Посланникомъ при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, вмѣсто Лорда Дургамы; Герцогъ же Девонширскій, богатѣйшій изъ Перовъ Англійскихъ, — чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора въ Миланъ.

— По причинѣ непрерывныхъ дождей, хлѣбъ значительно вздорожалъ; цѣна Англійской пшеницы возвысилась двумя, а заграничной, которая сберегалась, тремя шиллингами. Даже и по этой цѣнѣ много уже раскуплено.

— Въ одномъ изъ нумеровъ газетъ, отъ 30 м. м. полученныхъ здѣсь изъ Канады, помѣщено предписаніе лорда Дургамы, объ отсылкѣ на Бермудскіе острова тѣхъ изъ матежниковъ, содержащихся въ Монреальской тюрьмѣ, которые, созвавшись въ винѣ своей, предоставили себя на волю Ея Королевскаго Величества, съ тѣмъ, чтобы ни одинъ изъ нихъ, подъ смертною казнію, не отваживался возвратиться въ Канаду. Папино и другіе начальники возмущенія, какъ говорятъ, будутъ приговорены къ смерти, если кто либо изъ нихъ покажется въ Канадской области.

(О.Г.Ц.П.)

Нидерланды.

Гага, 31-го Июля.

1-го Июля, наша морская сила состояла изъ 9 фрегатовъ, 7 корветъ, 4 большихъ бриговъ, 2 малыхъ, 3 пароходовъ и 13 канонирскихъ лодокъ. Экипажа на сихъ судахъ считалось 4,738 человекъ. Кроме того на дѣйствительной службѣ остается: 8 линейныхъ кораблей, 13 фрегатовъ, 7 корветъ, 9 большихъ и 3 малыхъ бриговъ, 1 пароходъ и множество канонирскихъ лодокъ. (О.Г.Ц.П.)

Швеція.

Стокгольмъ, 3-го Августа.

Вчера, Король въ первый разъ послѣ ушиба вѣдиль водою въ замокъ Резендаль, въ сопровожденіи Государственнаго Маршала Графа Браге, Генеральнаго Губернатора и несколькихъ другихъ высокыхъ сановниковъ.

— Королева давала въ минувшую среду большой обѣдъ, на который приглашены были: Наслѣдный Принцъ съ супругою, Французскій Посланникъ Гр. Морней и Гр. Сеаъ-Альдегонде, Генераль Россійско-Императорской службы. (О.Г.Ц.П.)

Бельгія.

Брюссель, 31-го Июля.

Вчера разнеслись слухи, будто бы Министры въ первой половинѣ будущаго мѣсяца, созовутъ Палаты на чрезвычайное засѣданіе, и что предположеніе сіе было одобрено въ Совѣтъ, на засѣданіи коего председательствовалъ самъ Король. Говорятъ также, что всему высшему военному начальству разосланы приказанія, дабы офицерамъ, прослѣженнымъ въ отпускъ, разрѣшили оный срокомъ до 1-го Января 1839 года; изъ сего заключаютъ, что несогласія съ Голландіею будутъ прекращены.

2-го Августа.

Въ Журналъ *Commerce Belge* пишутъ, что изъ

кихъ и бельгійскихъ; мнѣна онъ, że o tej sprawie nie pewnego donieść nie można, ponieważ pełnomocnicy dworów, najściślej zachowują milczenie, i że się zdaje, iż same narady wtedy dopiero czynnie odbywać się będą, gdy obie strony główne okażą większą zgodę w widokach i zamiarach, jakiej dotychczas nie okazują. Za pierwszymъ затѣмъ згромаженіемъ огólnémъ członków narady, okaże się jasnie, że trudności, albo już są załatwione, albo zbliżają się do kresu. Co się zaś тые rozsziewanychъ вѣсти, jakoby jedna ze stronъ układającychъ się zagrożona była przymusemъ do przyjęcia narzucenychъ warunkówъ, *Morning-Post* zapewnia, że tej myśli wcale nie miano.

— Канцлеръ Избы Скарбowej ogłosилъ zamiarъ zniesienia opłaty celnej od cyny, do kraju wprowadzanej.

— W tychъ dniachъ przybyli tu, dla odwiedzenia Królowej, Xiążę Hohenlohe, tudzież Xiążę Oldenburski z małżonką. Król Belgów miał odłożyć podróż do Anglii aż do odroczenia parlamentu.

— Rosyjski i Szwedzki posłowie koronacyjni: Hr. Stroganow i Hr. Löwenhjelm, wyjechali ztąd we wtorek do Paryża. Wczora udał się do tej stolicy Portugalski Poselъ nadzwyczajny Xiążę Palmella ze swoją małżonką, gdzie, przed powrotemъ do kraju, obchodzić będą zaślubiny swej córki z pewnymъ zamożnymъ szlachcicemъ.

— Marg. Clanricarde ma być mianowany, jak *Morning-Post* mniema, Posłem przy dworze Rosyjskim, w miejsce Lorda Durham; zaś Xiążę Devonshire, najbogatszy par angielski, — nadzwyczajnymъ posłem na koronacyę Cesarza Austriackiego w Medyolanie.

— Ciągłe deszcze stały się powodemъ podrożenia zboża; pszenica angielska podniosła się w cenie o 2, a zagraniczna, pod kluczemъ będąca, o trzy szylingi. Nawet już i po tej cenie wiele zakupionychъ.

— Nadeszły tu gazety z Kanady, z dnia 30 z. m.; w jednej z nichъ jest umieszczony rozkazъ Lorda Durham, mocą którego rokoszanie, znajdujący się w więzieniu w Montréal, którzy przyznali się do zbrodni i poddali się woli J. K. Mości, mają być odwiezieni do wysp Bermudów, z kąd im pod karą śmierci nie wolno wracać do Kanady. Zaś Papineau i inni naczelnicy, mają być skazani na śmierć, jak tylko się zjawią na ziemi Kanadyjskiej. (G.R.K.P.)

NIDERLANDY.

Haga, dnia 31 Lipca.

W dniu 1 Lipca, składała się nasza siła morska, zostająca w czynnej służbie, z 9 fregat, 7 korwet, 4 wielkichъ бриговъ, 2 малыхъ, 3 statkówъ паровыхъ и 13 канонирскихъ. Osada на tychъ statkachъ wynosiła ogółemъ 4,738 głowъ; prócz tego w nieczynnej służbie zostaje 8 okrętówъ liniowychъ, 15 fregat, 7 korwet, 9 wielkichъ i 3 малыхъ бриговъ, jeden statekъ parowy i wielka liczba канонирскихъ. (G.R.K.P.)

SZWECYA.

Sztokholm, 3-go Sierpnia.

Wczora, poraz pierwszy od nieszczęśliwego wypadku, używał Król przejażdżki wodą, udając się do zamku Rosendahl. W podróży towarzyszyli Monarsze Marszałekъ Państwa Hr. Brahe, Wielki Gubernator i kilka innychъ wyższychъ urzędnikówъ.

— Królowa dawała w zeszłą śródę wielki obiadъ w Rosendahl, na który, prócz Królewicza z małżonką, zaprosiła Posła francuzkiego Hr. Mornay i Hr. St. Aldegonde, Jenerała w służbie Cesarско-Rossyjskiej. (G.R.K.P.)

BELGIA.

Bruxella, 31 Lipca.

Rozeszła się wczora pogłoska, że w pierwszej połowie przyszłego mѣсяца, mają Ministrowie zwołać Izby на posiedzenie nadzwyczajne. Rzecz tę mieli uchwalić na radzie, która się pod przewodnictwemъ samego Monarchy odbywała; głoszъ przytѣm, że posłano rozkazy wszystkimъ wyższymъ oficeromъ, aby żądającymъ oficeromъ urlopu, udzielali go aż do 1 Stycznia 1839 roku, z czego wnioskują, że nieporozumienia z Holandją załatwione będą zgodnie.

2-go Sierpnia.

Dziennikъ *Commerce Belge* donosi, że w ponie-

Лондона получены важныя депеши, пересланныя чрезъ нашего Посланника. Немедленно былъ созванъ Советъ Министровъ, засѣданіе коего продолжалось до полуночи; послѣ того отправленъ въ Лондонъ курьеръ, съ приказаніемъ прибыть туда непременно 1 с. м. поутру.

— Графъ Генрихъ Меродъ наименованъ чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора въ Медіоланъ. (О.Г.Ц.П.)

И т а л і я.

Римъ, 24-го Іюня.

Принцесса Марія Луиза, вдова Принца Максимилиана Саксонскаго, на сяхъ дняхъ прибыла сюда изъ Неаполя и 22 с. м. вышла за мужъ за Г-на Росси, брата Камергера Герцога Лукскаго. Кардиналъ Григоріо, великій пенитенціарій Папы, совершилъ обрядъ бракосочетанія. Новобрачные сперва побудутъ въ Саксонію, а потомъ прибудутъ въ Италію, гдѣ проживутъ нѣсколько лѣтъ.

Ливорно 25-го Іюля.

Извѣстія наши изъ Александріи простираются до 6 ч. с. м.; онѣ сообщаютъ, что флотъ Мегмед-Али уже въ пути изъ Александріи къ берегамъ Сиріи, а также; что Вице-Король приготовлялся плыть за онымъ и сопровождать флотъ до нѣкотораго мѣста. До такой мѣры довела недавняя высылка Султанскаго флота въ Караманію, такъ какъ Мегмеду-Али казалось, что ему должно это сдѣлать если не по собственнымъ видамъ, то крайней мѣрѣ для собственной безопасности. Говорятъ, что нѣкоторые изъ политическихъ агентовъ Иностранныхъ Державъ предлагали ему оставить это, однако между ними были такіе, которые совѣтовали подобную предосторожность. Въ здѣшнемъ городѣ опасаются, чтобы такое движеніе флотовъ не обнаружало вреднаго вліянія на наши торговые отношенія. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 11-го Іюля.

Здѣсь безпреставно производится слѣдствіе по случаю покражъ, произшедшихъ въ предместьяхъ Пера и Галата, хотя судопроизводство и замѣдается по тому поводу, что наказаніе виновныхъ Европейцевъ зависитъ собственно отъ посланниковъ.

— Султанъ издалъ фирманъ, на основаніи котораго прибавляется сухонутнымъ войскамъ провіанта $\frac{1}{2}$ часть.

— Въ Аугсбургской газетѣ пишутъ, что эскадра, состоящая подъ начальствомъ Капитана-Паши, получила предписаніе крейсировать вдоль Азіятскихъ береговъ и нападать на суда Мегмета-Али всякій разъ, когда съ ними встрѣтится. (О.Г.Ц.П.)

Разныя извѣстія.

Взглядъ на Херсонскую Губернію.

Херсонская Губернія составлена: 1-е) изъ Очаковской степи, или такъ называемой Старой Бессарабіи, заключающейся между Бугомъ и Днѣпромъ, и между моремъ и рѣчками Кодымою и Егорлякомъ, означившими границу между прежнею Польшею и Турціею, по правую сторону Буга; 2-е) изъ бывшей Ново-Сербіи или теперешнихъ Елисаветградскаго, Александрійскаго, Ольвиопольскаго уѣздовъ и Херсонскаго, составленнаго частію, какъ Ольвиопольскій и Александрійскій, изъ бывшихъ земель Запорожскихъ. При Елисаветѣ построены здѣсь города Елисаветъ и Миргородъ; при Екатеринѣ, Потемкинымъ, Херсонъ и Николаевъ до Яскаго мира; городъ же Одесса заложенъ Адмираломъ Рибасомъ въ 1772 году подъ руководствомъ Графа Зубова; усиленъ покровительствомъ въ Бозѣ почившаго Императора Александра, при начальствѣ Дюка Ришелье, Ланжерона; и теперь процвѣтаетъ подъ управленіемъ Графа Воронцова. Городъ Одесса есть дорога, по которой изливаются на западъ Европы и въ Турцію продукты изъ лучшаго и плодороднѣйшаго края Россіи, и сухимъ путемъ по системамъ рѣкъ: Днѣстра, Буга, Днѣпра; сей истокъ продуктовъ чрезъ Одессу, далъ совсѣмъ другой видъ и цѣну землямъ губерній по вышесказаннымъ системамъ рѣкъ.

Старая Бессарабія или Очаковская степь вся почти состоитъ изъ весьма плодороднаго чернозема; но половина ея отъ моря вверхъ подвержена иногда засухамъ. Земля между Бугомъ и Днѣпромъ, отъ моря верста вѣсто и болѣе, (смотря потому какъ равнины пересѣкаются возвышенностями) подвержена засухамъ болѣе, нежели Очаковская степь, и грунтъ здѣсь вообще низшей доброты, нежели на правой сторонѣ Буга подъ одной и тою же широтою. Вообще

дзiatek nadeszły ważne depesze z Londynu, przestane przez naszego posta; zaraz zwołano radę Ministrów, która trwała do północy, a następnie wyprawiono gońca do Londynu z poleceniem, aby tam stanął 1 b. m. rano.

— Hr. Henryk Mérode, mianowany został nadzwyczajnym postem na koronacyą Cesarza Austryackiego w Medyolanie. (G.R.K.P.)

W z o s n y.

Rzym, 24 Lipca.

Xiężna Marya Ludwika, wdowa po Xięciu Maxymilianie Saskim, przybyła tu z Neapolu przed tygodniem, i 22 b. m., poślubiła sobie P. Rossi, brata Szambelana Xięcia Łukieskiego. Kardynał Gregori, wielki penitencyaryusz J. S. udzielił uroczystego błogosławieństwa tej parze, która naprzód na czas niejaki jedzie do Saxonii, a później przybędzie do Włoch, gdzie lat kilka zamieszka.

Liworno, 25 Lipca.

Nasze wiadomości z Alexandryi, dochodzą do d. 6 b. m. i donoszą, że flota Mehmeda-Alego, jest już w drodze z Alexandryi ku brzegom Syrii, jakoteż, że Vice-Król gotował się wypłynąć za nią i towarzyszyć tej żegludzie do pewnego punktu. Podobne postąpienie wywołane zostało niedawnym wysłaniem floty sułtańskiej do Karamanii: ponieważ zdawało się Mehmedowi-Alego, że uczynić ten krok należy mu, jeżeli nie ze względu na własne zamiary, to ze względu na własne bezpieczeństwo swoje. Mówią, że niektórzy z własnych politycznych mocarstw zagranicznych, przekładali mu, aby tego nie czynił, byli jednakże między nimi tacy, którzy to postąpienie doradzali. W tutejszym mieście obawiają się, aby takie poruszenia flot, naszym stosunkom handlowym nie szkodziły. (G. C.)

T u r c y a.

Konstantynopol, d. 11 Lipca.

Ciągle tu odbywają śledztwa, z powodu popełnionej kradzieży na przedmieściach Pera i Galata, lubo sprawiedliwość doznaje zwłoki, z powodu, że ukaranie winnych Europejczyków zawisło wyłącznie od właściwych postów.

— Sułtan wydał firman, mocą którego podwyższono wojskom lądowym i milicyi zwyczajną żywność o $\frac{1}{2}$ część.

— Gazeta Auszpurska donosi, że flota, zostająca pod dowództwem Kapudana Baszy, otrzymała rozkaz krążenia przy brzegach Azyatyckich i natarcia na flotę Mehmed-Alego, w każdym miejscu, w którymby ją spotkała. (G.R.K.P.)

Rozmaite wiadomości.

Rzut oka na Gubernią Chersońską.

Gubernia Chersońska składa się: 1) ze stepu Oczakowskiego, czyli tak zwanej Starej-Bessarabii, leżącej pomiędzy Bugiem i Dniestrem, tudzież morzem i rzeczkami, Kodymą i Jegorlikiem, które stanowiły granicę między dawniejszą Polską a Turcyą, z prawej strony Bugu; 2) z bytej Nowo-Serbii, czyli teraźniejszych powiatów, Elisawetgradzkiego, Alexandryjskiego, Olwipolskiego i Chersońskiego, składającego się po części, podobnie jak Olwipolski i Alexandryjski, z ziem niegdyś Zaporozkich. Za panowania Elżbiety, zbudowano tu miasta: Elisawet - i Mirgorod; za Katarzyny, Potemkin zbudował Cherson i Nikolajew, przed trakta-tem w Jassach zawartym, zaś Odessę, założył Admiral Ribas, w r. 1772, pod kierunkiem Hr. Zubowa, które-to miasto, wzrosło pod opieką w Bogu spoczywającego Cesarza ALEXANDRA, w czasie naczelnictwa Xięcia Richelieu, Langerona, kwitnie teraz pod zarządem Hr. Woroncowa. Odessa jest drogą, przez którą przelévają się na zachód Europy i do Turcyi płody najcenniejszych i najurodzajniejszych prowincyj Rosyji lądem, i w skutek systematu nawigacyjnego rzek Dniestru, Bugu i Dniepru; ten przelew produktów przez Odessę, wcale inną nadał postać i wartość ziemi w guberniach, do których wspomniane systemata rzek należą.

Stara Bessarabija, albo step Oczakowski, cała prawie składa się z bardzo żyznego czarnoziemiu; lecz połowa jej, idąc od morza w górę, doznaje niekiedy suszy. Ziemia, pomiędzy Bugiem a Dnieprem, na sto i więcej wiorst od morza, (w miarę jak równiny przzerwane są wyniosłościami), jeszcze bardziej podlega suszy, niżeli step Oczakowski, a grunta w ogólności nie są tak dobre, jak z prawej strony Bugu, pod tąż samą szerokością jeograficzną. W ogólności ziemia Gubernii Cher-

земля Херсонской губернии плодородна вверху, нежели внизу къ морю, и это преимущество замѣчается ближе или далѣе отъ моря, смотря по начинающемуся возвышенію.

Херсонская губернія населяется быстро, а особливо близъ Одессы; цѣна земли возвышается, и домоводство просвѣщенныхъ хозяевъ, имѣющихъ тамъ свои дачи, служитъ поучительнымъ примѣромъ для внутреннихъ содѣственниковъ губерній, въ садоводствѣ, въ хозяйственныхъ и прихотливыхъ постройкахъ, въ Испанскомъ овцеводствѣ и земледѣліи. — Овцеводство Испанское, водворенное здѣсь по волѣ блаженной памяти Императора Александра Дюкомъ Ришелье, важнѣе, нежели гдѣ либо въ Россіи, и служитъ разсадникомъ для всей Имперіи: многи тысячи тонкошерстныхъ барановъ уже выведены отсюда во внутреннія губерніи и требованія на нихъ ежегодно умножаются. — Одесса, мать Херсонской губерніи и всего края, сбывающаго чрезъ нея свои избытки, доставляетъ ему выгоды, усиливая въ немъ трудолюбіе и возвышая цѣну на продукты и недвижимости; сверхъ того еще, послѣ открытія въ ней порто-франко, она сдѣлалась и пріятнымъ мѣстопребываніемъ для богатыхъ: помѣщики Польскихъ губерній уже меньше вывозятъ своихъ денегъ во Львовъ, Вѣну и Варшаву, для веселаго препровожденія тамъ времени; они пріѣзжаютъ вмѣсто того въ Одессу, гдѣ видятся съ воспитывающимися тамъ дѣтми своими, находятъ постоянный театръ, поддерживаемый изъ городскихъ доходовъ, и оперу лучше Московской и Петербургской; находятъ общество образованныхъ людей цѣлой Европы, морскія ванны, благорастворенный климатъ, публичныя въ садахъ и на бульварахъ гулянья и при всѣхъ сихъ выгодахъ, обрабатываютъ свои дѣла и сбываютъ произведенія иностранныхъ negociантамъ. Прибавимъ, что въ Одессѣ жить сходнѣе, нежели гдѣ либо изъ городовъ цѣлой Европы; здѣсь вино Французское не дороже, нежели въ городахъ самой Франціи; сахаръ, кофе, пряные коренья дешевле, нежели въ Англіи; все служащее къ пристойному и даже роскошному содержанию и одеждѣ, въ той же цѣнѣ какъ и въ мѣстахъ, откуда привозится *) внутренніе жизненные припасы не много дороже, нежели въ Кіевѣ, а тамъ они очень дешевы: словомъ, желающіе прожить дешево и весело, не только въ Россіи, но гдѣ бы то ни было, въ Европѣ не найдутъ мѣста удобнѣе Одессы, ежели положить на вѣсы всѣ выгоды и невыгоды. — Климатъ въ Херсонской губерніи на 200 верстъ и болѣе къ сѣверу отъ моря, позволяетъ разводить виноградъ, который и разводится съ успѣхомъ: тамъ дѣлается нынѣ весьма хорошее вино **) вездѣ въ южномъ краѣ на 500 верстъ отъ моря виноградныя сады процвѣтаютъ успѣшно; въ Херсонской Губерніи размножаются также деревья абрикосовыя, персиковыя и другія, свойственныя климату; у помѣщиковъ есть сады очень обширныя, какихъ нѣтъ обыкновенно разводить въ другихъ мѣстахъ Россіи: охоту къ сему возбудилъ Дюкъ Ришелье. Такимъ образомъ не рѣдко то, что служитъ въ началѣ забавою тщеславія, со временемъ доставляетъ доходъ частнымъ людямъ и пользу цѣлому Государству: — деревцо не заслужившее даже улыбки хозяина, чрезъ нѣсколько лѣтъ укрываетъ его отъ солнечнаго зноя и питаетъ сочными плодами. Трудъ никогда не пропадаетъ безмездно; многіе новые хозяева прекраснаго края, о которомъ мы говоримъ, испытали эту истину. (Ж. М. и Т.)

sońskiej żywniejszą jest idąc w górę, niżli na dół ku morzu, to zaś już to bliżej, już też dalej od morza, stosownie do zaczynającej się górzystości.

Gubernia Chersońska zaludnia się szybko, zwłaszcza w bliskości Odessy; cena ziemi wzrasta, a gospodarowanie światłych właścicieli, posiadających tamże letnie mieszkania wiejskie, służy za przykład dla gubernij środkowych sąsiednich, pod względem ogrodnictwa, budownictwa gospodarskiego i ozdobnego, chowu owiec hiszpańskich i rolnictwa. Chów owiec, zaprowadzony tu z woli błogostawionej pamięci Cesarza ALEXANDRA przez Xiecia Richelieu, znakomitszym jest niż gdziekolwiek w Rosyi, i ztamtąd rozkrzewia się po całym Państwie; już tysiące tryków cienkowłnistych wyprowadzono ztamtąd w gubernie dalsze, a corok żądania jeszcze się powiększają. Odessa, matka gubernii Chersońskiej i całego kraju, zbywającego za jej pośrednictwem swoje dostatki, zapewnia mu korzyść, przez zachęcenie pracowitości, oraz podniesienie ceny produktów i nieruchomości; prócz tego przez ogłoszenie jej za port wolny, stała się też przyjemnym miejscem pobytu dla możniejszych. Obywatele gubernij Polskich mniej już wywożą pieniędzy do Lwowa, Wiednia i Warszawy, w celu wesołego przepędzenia czasu, a natomiast zjeżdżają się do Odessy, gdzie oglądają wychowujące się tam dzieci swoje, znajdują teatr stały, dochodami miasta zasilany; i operę, lepszą od Moskiewskiej i Petersburskiej, znajdują towarzystwo dobrze wychowanych ludzi z całej Europy, kąpiele morskie, klimat zdrowy, publiczne spacery po ogrodach i bulwarach, a obok tych wszystkich wygod, załatwiają interesa i zbywają swoje produkty kupcom zagranicznym. Dodać jeszcze należy, że w Odessie życie jest tańsze, aniżeli w jakimkolwiek mieście Europy: francuzkie wino nie jest tu droższe, jak w miastach samej Francyi; cukier, kawa, korzenie, tańsze jak w Anglii; wszystko, co tylko do porządnego, a nawet zhytkowego utrzymania się i odzienia służy, tyleż kosztuje, co na miejscu skąd sprowadzane bywa *); wiktuały krajowe mało droższe, jak w Kijowie, gdzie są i under tanie; słowem: chcący przeżyć tonio i wesoło, nie tylko w Rosyi, ale gdziekolwiek bądź w Europie, po zrównoważeniu dogodności z niedogodnościami, nie znajdą bardziej odpowiedniego nad Odessę miejsca. — Klimat gubernii Chersońskiej, na 200 i więcej wiorst na północ od morza, dozwala uprawy winnic, które się też dobrze tam utrzymują: teraz wyrabiają tam wino bardzo dobre **); wszędy w południowej części kraju, na 500 wiorst od morza, winnice przednio się udają; morele, brzoskwinie i inne drzewa owocowe, klimatowi właściwe, także się rozmnażają w tej gubernii; obywatele mają sady bardzo wielkie, jakich zwykle nie widać w innych okolicach Rosyi: popęd do tego dał Xiaże Richelieu. Takto często, to, co zrazu było zabawką próżności, przynosi z czasem zysk prywatnym, a korzyść całemu Państwu: — drzewko, niezastugujące nawet na uśmiech gospodarza, w kilka lat ostaniamy go od słonecznego skwara, i posila soczystymi owocami. Nigdy praca nie jest daremną: wielu nowych gospodarzy przeslicznego kraju, o którym mówimy, doświadczyło tej prawdy. (D.R. i H.)

*) Вино во Французскихъ городахъ на откупъ. За пряныя коренья, сахаръ и кофе плащатъ въ Англіи пошлину самыя пошребители; между тѣмъ эти продукты, равно какъ и издѣлія иностранныя, будучи привозимы въ Одессу, продаются въ городѣ безъ пошлины по самымъ дешевымъ цѣнамъ; ибо иностранецъ сълѣпшъ выручить деньги, чтобы купить выгодно пшеницу или другіе продукты. Въ Одессу много кораблей прибываетъ съ балластомъ, а по сему фрахтъ до этого города очень дешевъ.

**) Графъ Северинъ Потоцкій, подражая своему родственнику Тульчинскому-Потоцкому, развелъ въ своемъ мѣстечкѣ Севериновкѣ, въ 30 верстахъ отъ Одессы разныя школы деревъ; ему единственно обязана Херсонская Губернія украшеніемъ городовъ и селъ тополями и многими породами рѣдкихъ садовыхъ деревъ. Такая услуга краю въ началѣ не очень примѣтна; но какъ она важна въ послѣдствіи! Колонистамъ почти вообще въ Новороссійскомъ краѣ, начальствомъ поспазано въ обязанность, каждому хозяину разводить сады виноградныя. Они сперва рошали, какъ и обыкновенно бываетъ; но теперь многіе выдѣлываютъ по нѣсколько сотъ ведеръ вина и богатѣють.

*) W miastach Francuzkich wino ulega opłacie. Za korzenie, cukier i kawę, opłacają w Anglii cło sami konsumenci; tymczasem produkta te, również, jak i wyroby zagraniczne, przywożone do Odessy, sprzedają się w mieście bez cła, po najniższych cenach: bo cudzoziemiec stara się o ich spieniężenie, aby mógł zyskownie zakupić pszenicę, lub inne produkta. Wiele okrętów przyplęwa do Odessy tylko z balastem, dla czego właśnie transport do tego miasta jest bardzo tani.

**) Hr. Seweryn Potocki, naśladowając kuzyna swego Potockiego z Tulczyna, pozakładał w swoim miasteczku Sewerynowce, o 30 wiorst od Odessy odległym, rozmaite szkółki drzew: jemu to jedynie winna gubernia Chersońska przyozdobienie miast i wsi topolami i wielą gatunkami rzadkich drzew owocowych. Heż ta przysługa dla kraju, zrazu nie bardzo widoczna, ważna później się staje! Prawie wszędzie w kraju Nowo-Rosyjskim, rząd zalecił kolonistom, aby każdy zaprowadzał winnice. Ci z początku na to szemrali, jak to zwykle bywa: a teraz wielu wyrabia po kilkaset wiader wina, i tѣm się wzbogaca.